

Att söka tillstånd

Arbete pågår inom MPD-nätverket med att ta fram en länsstyrelsegemensam informationsbroschyr ”Att söka tillstånd”. Miljösamverkan Sveriges projekt ”Samråd enligt 6 kap. miljöbalken” fick i uppdrag att skriva kap. 2 i denna broschyr. Denna text finns här i bilaga 1.

2. Samråd

Samrådet är en viktig del i processen att söka tillstånd. En väl genomförd samrådsprocess underlättar prövningen, såväl för skyddade områden (7 kap. miljöbalken), miljöfarlig verksamhet (9 kap. miljöbalken) som för vattenverksamheter (11 kap. miljöbalken). Börja alltid med att kontakta din länsstyrelse!

2.1 Vad syftar samråd enligt 6 kapitlet miljöbalken till?

Syftet med samrådsprocessen är att ge verksamhetsutövaren tidig kunskap om kända eller befarade omständigheter som kan utgöra hinder för tillstånd, klargöra problemställningar och visa på om alternativa lösningar eller lokaliseringar närmare behöver utredas och redovisas. Samrådsprocessen ger också de olika parterna tidig kunskap om planerna och möjlighet att påverka inriktningen på projektet.

Det är du som verksamhetsutövare som ansvarar för att genomföra samrådsprocessen och för att det sker på ett sätt som uppfyller lagens krav. Alla som berörs av de planerade förändringarna ska få relevant information och möjlighet att i ett tidigt skede komma till tals och framföra synpunkter. Ett bra samråd skapar bättre förutsättningar för ökad samsyn kring vilka sakfrågor som behöver belysas i ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen. Det ger också en ökad förståelse för andra parter behov och farhågor.

Tänk på att samrådet behöver omfatta den miljöbalksprövning som den planerade verksamheten kräver. Om planerad verksamhet enligt 9 eller 11 kap miljöbalken på ett betydande sätt kan påverka till exempel skyddsvärden inom Natura 2000-områden så ska samrådet omfatta även detta. Verksamheten ska då även prövas enligt 7 kap. 28a § miljöbalken.

Brister i samrådsprocessen kan leda till att prövningsmyndigheten avvisar ansökan.

6 kap. 3 § första stycket miljöbalken

Syftet med en miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet eller åtgärd är att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter som den planerade verksamheten eller åtgärden kan medföra dels på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljö, dels på hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt, dels på annan hushållning med material, råvaror och energi. Vidare är syftet att möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljön.

2.2 Vilka underlag behövs för samråd?

Du som verksamhetsutövare ska ta fram ett skriftligt underlag med uppgifter om den planerade verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan.

För ett meningsfullt samråd med alla berörda parter, och för att länsstyrelsen på bästa sätt ska kunna vägleda verksamhetsutövaren i samrådsprocessen behövs ett bra samrådsunderlag.

Det är den verksamhet eller åtgärd verksamhetsutövaren söker för som avgör hur omfattande underlaget behöver vara. Här finns en lista på punkter som kan behöva redovisas.

- **Administrativa uppgifter:** Uppge verksamhetsutövarens juridiska namn, organisationsnummer, adress, telefonnummer, e-postadress, fastighetsbeteckning, fastighetsägare, kontaktperson och/eller miljöansvarig.
- **Befintliga tillstånd:** Redogör för eventuella befintliga tillstånd som berör den sökta verksamheten. Tänk även på tillstånd för vattenverksamhet, brandfarliga varor, dispenser med mera.
- **Verksamhetskod:** Ange verksamhetens koder enligt miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251). I de fall verksamheten berörs av Sevesolagstiftningen (lag 1999:381) och/eller industriutsläppsförordningen (SFS 2013:250) bör även dessa anges.
- **Lokalisering:**
  - Beskriv val av plats för verksamheten och förbered för att kunna diskutera alternativa lokaliseringar vid samrådet.
  - Bifoga situationsplan över verksamhetsområdet som visar befintligt eller planerat läge för eventuella anläggningsbyggnader och översiktskarta där avstånd till exempelvis närboende, förskolor, skolor och vårdinrättningar framgår.
  - Redovisa nuvarande och framtida mark/vattenanvändning.
  - Redovisa om det finns misstänkta eller konstaterade föroreningar på platsen.
  - Redovisa om verksamheten är förenlig med detaljplan, områdesplan och översiktsplan för aktuellt område.
  - Redogör för skyddade områden i närheten av planerad verksamhet såsom Natura 2000-områden, naturreservat, kulturresevat, vattentäkter och vattenförekomster.
  - Redovisa riksintressen.
- **Verksamhetens omfattning och utformning:**
  - Beskriv översiktligt produktionens omfattning till exempel tillverkade produkter, maximala producerade mängder, processer, reningsutrustning, kemikaliehantering, transportbehov, avfall, drifttider, risker för olyckor samt identifierade och planerade skyddsåtgärder.
  - Beskriv översiktligt hur stort område som kan antas påverkas och ingrepp som till exempel dränering, konstruktioner, rivningar, byggnationer och stängsel.

6 kap. 4 § tredje stycket miljöbalken

Före samrådet ska den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden lämna uppgifter om den planerade verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan.

Uppgifterna ska lämnas till länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som särskilt berörs.

6 kap. 4 § första stycket

1. miljöbalken

Den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska samråda med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda, om verksamheten eller åtgärden kräver tillstånd eller beslut om tillåtighet enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken

- Beskriv översiktligt muddrad yta och till vilket djup, uppskattning av total mängd muddrade massor, typ av brygganläggning, tid för utförande, metod för genomförande med mera.
- **Förutsedd miljöpåverkan under anläggnings- och driftsfas:**
  - Beskriv kortfattat utsläpp till luft och vatten, buller, avfallshantering, lukt, transporter, energianvändning eller annan relevant miljöpåverkan som verksamheten förutses medföra.
  - Beskriv kortfattat påverkan på människors hälsa och miljön.
- **Miljökvalitetsnormer:** Redogör för vilka miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken den planerade verksamheten kan komma att påverka, till exempel vatten- och luftkvalitet.
- **Miljökvalitetsmål:** Redogör för vilka nationella, regionala och lokala miljökvalitetsmål som kan beröras av den planerade verksamheten.

2.3 Vilka måste man alltid samråda med?

Du som verksamhetsutövare ska alltid samråda med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda.

- **Tillsynsmyndigheten** är länsstyrelsen, den kommunala miljönämnden eller Generalläkaren. Även om den kommunala miljönämnden inte är tillsynsmyndighet bör den alltid inbjudas till samråd.
- **De enskilda som kan antas bli särskilt berörda** kan till exempel vara närboende, företag i närområdet, fastighetsägare, skolor, förskolor och vårdinrättningar.

För verksamheter som omfattas av Sevesolagen, även på den lägre kravnivån, bör alltid räddningstjänsten i kommunen ingå i samrådskretsen.

I norra Sverige bör samråd även ske med aktuella samebyar.

Om verksamheten antas medföra betydande miljöpåverkan ska samråd ske med en vidare krets, se avsnitt 2.5.

2.4 Ska verksamheten antas medföra en betydande miljöpåverkan?

Vissa verksamheter ska alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan medan andra ska bedömas av länsstyrelsen. Verksamhetens miljöpåverkan styr samrådskretsens avgränsning och miljökonsekvensbeskrivningens omfattning.

Vad innebär betydande miljöpåverkan

I 6 kap. miljöbalken finns begreppet ”betydande miljöpåverkan” för klassning av olika typer av verksamheter. Det kan exempelvis vara att verksamheten kan medföra stora ingrepp i naturmiljön, påverka miljön för många människor eller medföra allvarliga utsläpp till luft eller vatten.

Betydande miljöpåverkan innebär att du som verksamhetsutövare ska samråda med flera och att miljökonsekvensbeskrivningen ska vara mer omfattande, bland annat

6 kap. 7 § miljöbalken, utdrag

Miljökonsekvensbeskrivning ska, i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning, innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla syftet enligt 3 §.

Om verksamheten eller åtgärden omfattas av samrådskravet i [4 § första stycket 2](#), ska miljökonsekvensbeskrivningen alltid innehålla

1. en beskrivning av verksamheten eller åtgärden med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning,
2. en beskrivning av de åtgärder som planeras för att skadliga verkningar ska undvikas, minskas eller avhjälpas och hur det ska undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljökvalitetsnorm enligt [5 kap.](#) inte följs,
3. de uppgifter som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljö och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra,
4. en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ har valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd, och
5. en icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1–4.

när det gäller redovisningen av alternativa utformningar och lokaliseringar, se punkterna 1-5 i rutan i marginalen.

För övriga verksamheter, det vill säga där verksamheten inte antas medföra en betydande miljöpåverkan, gäller att miljökonsekvensbeskrivningen ska ha den omfattning som behövs i det enskilda fallet.

Att anlägga nya verksamheter av de slag som finns uppräknade i 3 § 1 stycket förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar ska alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om en verksamhetsutövare vill anlägga en annan typ av tillståndspliktig verksamhet, eller ändra en befintlig tillståndspliktig verksamhet ska länsstyrelsen under samrådsprocessen ta ställning till frågan om betydande miljöpåverkan i ett särskilt beslut.

Beslut om betydande miljöpåverkan

För att länsstyrelsen ska kunna meddela ett väl avvägt beslut ifråga om betydande miljöpåverkan behöver verksamhetsutövaren lämna en skriftlig redovisning av vad som har kommit fram under den inledande delen av samrådsprocessen. En sådan samrådsredogörelse bör innehålla följande:

- En kortfattad sammanställning över vilka som bjudits in att delta i samrådsprocessen och hur de har fått inbjudan. Det bör även framgå vilken information de fått ta del av.
- De synpunkter som har kommit fram och eventuella förändringar av verksamhetsutövarens ursprungliga planer med anledning av dessa synpunkter.
- Eventuella ställningstaganden från tillsynsmyndigheten och enskilda berörda till om den planerade verksamheten till exempel ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Länsstyrelsen gör en sammanvägd bedömning och tar beslut om betydande miljöpåverkan utifrån kriterierna i bilaga 2 till förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

I beslutet om betydande miljöpåverkan kan länsstyrelsen även ge skriftlig vägledning till verksamhetsutövaren om den fortsatta samrådsprocessen, och om inriktning och avgränsningar för den miljökonsekvensbeskrivning som ska upprättas. Länsstyrelsens beslut går inte att överklaga.

För verksamheter som alltid ska antas medföra en betydande miljöpåverkan meddelas inget särskilt beslut av länsstyrelsen under samrådet. Istället kan ett meddelande som dokumenterar att länsstyrelsen gör denna bedömning skickas till verksamhetsutövaren. Även ett sådant meddelande kan kompletteras med skriftlig vägledning om samrådsprocessen och om den miljökonsekvensbeskrivning som ska upprättas.

2.5 Vilka ska ingå i en utökad samrådsrets?

Om en verksamhet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan krävs även samråd med en utökad krets. Samrådsretsen väljs av dig som verksamhetsutövare med stöd av länsstyrelsen utifrån den verksamhet som planeras.

Den utökade samrådsretsen omfattar statliga myndigheter, kommuner, allmänhet och organisationer som kan antas bli berörda. Dessa kan bland annat bestå av följande:

6 kap. 5 § andra stycket miljöbalken
Länsstyrelsen ska besluta i frågan sedan den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden gett tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda möjlighet att yttra sig. Beslutet får inte överklagas särskilt.

- Allmänheten inom ett större område runt verksamheten. Avgränsningen beror på vilken miljöpåverkan verksamheten kan medföra, till exempel genom spridning av föroreningar till luft eller vatten, bullerstörningar, utökade transporter eller på annat sätt.
- Organisationer och intresseföreningar, till exempel naturskyddsföreningar, fiskevårdsföreningar, vattenvårdsförbund, kultur- och friluftorganisationer, samfälligheter och hembygdsföreningar.
- Skolor, vårdlokaler och andra verksamhetsutövare, till exempel affärer, industrier och kontor.
- Kommunen i vilken verksamheten är belägen.
- Kommunens tekniska förvaltning, räddningstjänst och/eller stadsbyggnadsförvaltning.
- Andra kommuner som kan beröras.
- Statliga myndigheter till exempel Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Trafikverket, Skogsvårdsstyrelsen, Jordbruksverket, Boverket, Riksantikvarieämbetet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Energimyndigheten, Sjöfartsverket, Sametinget och Sveriges geologiska undersökning.

Den utökade samrådsgruppen väljs av verksamhetsutövaren med stöd av länsstyrelsen utifrån den verksamhet som planeras. Även i de fall där tillsynsmyndigheten har förelagt verksamhetsutövaren att söka tillstånd ska samrådet ske med en utökad krets.

2.6 Hur kan samrådsprocessen genomföras?

Verksamhetsutövaren bör inför samrådet diskutera med länsstyrelsen om hur samrådet lämpligen genomförs. Samrådsmöten ska bokas i god tid med de som berörs (se avsnitt 2.3 och 2.5.)

Samrådet ska utformas så att alla som berörs får kunskap om den planerade verksamheten, ges möjlighet att lämna synpunkter och komma med upplysningar.

Det är du som verksamhetsutövare som ska dokumentera inkomna synpunkter.

Samrådsunderlag

Verksamhetsutövaren ska i god tid innan samrådsmötet skicka underlag till länsstyrelsen och övriga samrådsparter, se avsnitt 2.2. För att länsstyrelsen ska kunna lämna relevant vägledning till verksamhetsutövaren behöver underlaget vara fullständigt och komma in i tillräcklig god tid, minst tre veckor. När länsstyrelsen får samrådsunderlaget görs en intern genomgång. Personal inom många olika sakområden till exempel miljöskydd, naturvård, vatten, fiske, förorenade områden, samhällsskydd och beredskap medverkar.

Vid brister i underlaget eller om underlaget lämnas för sent kan inte syftet med samrådsprocessen uppnås. Länsstyrelsen kan då begära att verksamhetsutövaren lämnar in nödvändiga kompletteringar och att tidpunkten för samrådsmötet flyttas fram.

Former för samråd

Det är verksamhetsutövaren som ansvarar för att genomföra samrådet och att det sker på ett sätt som uppfyller lagens krav. Ett sätt kan vara att dela upp samrådet så

att samråd med berörda myndigheter hålls vid ett tillfälle och samråd med enskilda hålls vid ett annat tillfälle.

Myndighetssamråd

För det allra mesta träffas verksamhetsutövaren, länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten vid ett möte då man diskuterar den planerade verksamheten utifrån underlagsmaterialet. Då pratar man också om på vilket sätt samrådsprocessen ska fortsätta och vilka som bör ingå i samrådskretsen. Under samrådet ska länsstyrelsen även ge råd om innehåll i och omfattning av miljökonsekvensbeskrivningen. I vissa fall kan det vara tillräckligt att samrådet sker skriftligt. För de verksamheter som har automatisk betydande miljöpåverkan kan samrådet med övriga statliga myndigheter ske vid det inledande myndighetssamrådet.

6 kap. 5 § första stycket miljöbalken
Länsstyrelsen ska under samrådet enligt 4 § verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får den inriktning och omfattning som behövs för tillståndsprövningen.

Samråd med enskilda

Verksamhetsutövaren ska bjuda in de enskilda som alltid ingår i samrådskretsen till samråd. Det är lämpligt att gå ut med information i ett tidigt skede. Samråd med enskilda kan ske på olika sätt. Verksamhetsutövaren kan till exempel välja att skicka brev, sprida informationen via lokala anslagstavlor, annonsera i ortstidning med mera. Ett lämpligt sätt att informera närboende är att göra ett adresserat utskick. Detta är även lämpligt när det gäller närbelägna företag, skolor och vårdinrättningar med flera.

Utskick i form av till exempel brev samt annonser bör innehålla en kortfattad sammanfattning av underlaget till samrådet samt en hänvisning till var det fullständiga materialet finns tillgängligt. Det är bra om verksamhetsutövaren har möjlighet att lägga ut information på företagets webbplats. Om ett möte planeras som en del av samrådet bör det framgå med tid och plats.

Det är viktigt att verksamhetsutövaren är tydlig med hur och när upplysningar och synpunkter kan lämnas samt sista datum för detta. Synpunkter bör kunna lämnas såväl skriftligt som muntligt.

Samråd med utökad samrådskrets

Om den planerade verksamheten har betydande miljöpåverkan, se avsnitt 2.4, ska samråd ske med en utökad krets. När en bredare allmänhet ska informeras är det lämpligt att göra det genom en annons i ortstidning. Organisationer och intressegrupper nås också på detta sätt alternativt med brev eller e-post. Många gånger kan det vara bra att bjuda in till ett möte. Det viktiga är att så många som möjligt av de som berörs får kunskap om samrådet och ges möjlighet att lämna upplysningar och synpunkter.

Samråd med övriga statliga myndigheter, utöver länsstyrelsen, sker förslagsvis genom brev eller e-post där underlagsmaterialet bifogas. Samråd kan vid behov ske via möte om verksamhetsutövaren eller myndigheterna önskar det.

Dokumentation

Verksamhetsutövaren ska dokumentera de synpunkter och upplysningar som har kommit in under samrådet. Det är också viktigt att sammanställa uppgifter om hur och till vem verksamhetsutövaren har lämnat information om samrådet. Dessa uppgifter ska verksamhetsutövaren redovisa i ansökan.

6 kap. 6 § miljöbalken
Om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land, skall den ansvariga myndighet som regeringen bestämmer informera det landets ansvariga myndighet om den planerade verksamheten eller åtgärden och ge den berörda staten och den allmänhet som berörs där möjlighet att delta i ett samrådsförfarande om ansökan och miljökonsekvensbedömningen. Sådan information skall också lämnas om en annan stat som kan antas bli utsatt för en betydande miljöpåverkan begär det

2.7 När behöver samråd ske med andra länder?

En verksamhet kan i vissa fall påverka ett annat land, till exempel genom risk för förorening av luft eller vatten eller genom buller. Naturvårdsverket har som uppgift att informera det andra landets ansvariga myndighet om verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan där.

Staten och den allmänhet som är berörd i det andra landet ska få möjlighet att yttra sig över samrådsunderlag och miljökonsekvensbeskrivning. Om en statlig myndighet i Sverige får kännedom om en verksamhet som kan medföra betydande miljöpåverkan i ett annat land ska den underrätta Naturvårdsverket.

2.8 Hur ska samrådet redovisas i ansökan?

Av 22 kap. 1 § miljöbalken framgår att en tillståndsansökan ska innehålla uppgifter om det samråd som skett.

I tillståndsansökan ska du som verksamhetsutövare sammanfatta de synpunkter som har kommit fram under samtliga steg av samrådsprocessen. Sammanfattningen bör innehålla följande:

- En kortfattad sammanställning över vilka som bjudits in att delta i samrådsprocessen och hur de har fått inbjudan. Det bör även framgå vilken information de fått ta del av.
- De synpunkter som har kommit fram och eventuella förändringar av verksamhetsutövarens ursprungliga planer med anledning av dessa synpunkter.
- Anteckningar från möten, informationsblad, kopior på tidningsannonser med mera.
- Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan, om ett sådant beslut har meddelats.

En översiktlig beskrivning av samrådsprocessen

